

ÅRSRAPPORT 2004

STATENS
BYGNINGSTEKNISKE
ETAT

*Byggregler, bygningsteknikk,
produktokumentasjon
og godkjenning av foretak*

**STATENS
BYGNINGSTEKNISKE
ETAT**

Pb 8742 Youngstorget 0028 Oslo

Møllergt. 16

Telefon 22 47 56 00

Telefaks 22 47 56 11

Epost be@be.no

Internett www.be.no

Innhold

Innledning	2
Byggesak og byggeregler	3
Bygningsteknikk	7
Noen tørre tall	11

De første 20 år

Ved årsskiftet er det 20 år siden Statens bygningstekniske etat ble opprettet. Et av siktemålene var å samle forvaltningsoppgavene og enkeltsaksbehandlingen som hører hjemme i sentraladministrasjonen i et bygningsteknisk sentralorgan. Et annet var å knytte nærmere samarbeide med byggenæringen (og dens den gang nærmere 60 organisasjoner).

Byggeforskriften var helt sentral i begynnelsen. Avhengigheten av sentrale myndigheter var stor, enten det gjaldt branntekniske løsninger eller produkter som var underlagt sentral godkjenning. Vi var en liten organisasjon med en breddekompetanse som skulle vite hvor og hva slags tjenester vi skulle kjøpe fra våre samarbeidspartnere. Hovedfokus var byggeforskriften.

Etter 20 år har det bygningstekniske sentralorgan 42 medarbeidere. Hva har så gjort denne bemanningsøkningen og omstillingen nødvendig? Det har blitt en langt større vekt på byggesaksbehandling og dens betydning. Reformen av 1997 har vært helt sentral og introduserte sentral godkjenning som et viktig element. Skjønt å kalle dette en byggesaksreform er misvisende. Det vi egentlig fikk var et helt annet fokus på byggeprosessen og en erkjennelse av at regelverket kunne bidra til en bedring av prosessen, en økt verdiskapning og en kvalitetsforbedring. En annen effekt er at vi har fått et apparat som kan få en samlet oversikt over og kontakt med næringen og med det muligheter for å påvirke og forbedre.

Vi har utviklet ByggSøk, byggesøknad og byggesaksbehandling på internett. I seg selv en interessant og ressurskrevende oppgave, men den gir en helt annen mulighet for å informere, utvikle logiske løsninger og regelverkskorrigeringer og bidrar til å utvikle kompatible systemer i næringen og hos bygningsmyndighetene, og ikke minst en tilnærming mellom plan- og av byggesaksprosessene. Det handler om å kunne se mulighetene og utnytte ressursene.

Byggeforskriften, vårt opprinnelige kjerneområde, gir fremdeles utfordringer. Det kommer stadig flere impulser og forpliktende direktiver og tidsplaner fra Brussel. Vår tilpasning og våre interesser er fremdeles drivkraften i arbeidet med å optimalisere kravnivåene og videreutvikle funksjonsrettede forskrifter. Vi kan vel se for oss en ytterligere harmonisering av regelverkene i Europa.

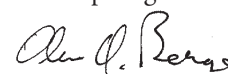
Næringen har forandret seg. Vi har fått sterkere og mer samlende organisasjoner, og næringen er langt mer koordinert. Dette gir også muligheter for et nærere samarbeid mellom næringen og myndighetene som vi kan se manifestert i Byggekostnadsprogrammet og i en videreføring av Økobygg. Det er en klarere profilering av byggenæringens samfunnsmessige betydning og det er ikke minst betydningsfullt at de setter tema som seriøsitet og etikk på dagsorden.

Regjeringen har utviklet en bygningspolitikk som er integrert i våre årlige arbeidsplaner. Bygningspolitikken setter langsiktige mål, og en rapportering på langsiktige mål fra år til år er ikke enkelt. Rapporten blir derfor en sammenstilling av enkeltresultater og beskrivelse av pågående arbeid.

Det er klart at byggesakssystemet fremdeles er den største utfordringen. Det kan synes som om dette er kritikernes marked med enkeltsaker som har en tendens til å bli løftet opp. Rapporter fra forskningsrådets evalueringsprogram og vår årlige brukerundersøkelse viser imidlertid med all tydelighet at systemet fungerer, men at det naturligvis er behov for videre forbedringer. Det mest synlige resultatet er rapporten som viser at byggesakssystemet har hatt en positiv virkning på kvalitet med byggeskader som måleparameter.

De opplagte tiltak for forbedring er mer og bedre tilsyn både i kommunene og i vår egen oppfølging av sentralt godkjente foretak. Bygningslovutvalget kommer med sin anbefaling til sommeren. Selv om utvalget har et svært omfattende arbeidsområde, er det liten tvil om at det er deres syn på byggesaksstrukturen som blir imøtesett med størst spenning. Det er neppe noen som for alvor kan tenke seg tilbake til kommunal bygningskontroll med de svakheter den hadde. Vi får håpe at manns minne er minst 20 år.

Om vi har lykket får andre avgjøre, men resultatene av undersøkelser vi har gjort og tilbakemeldinger tyder på at vi har en del å vise til etter 20 års virksomhet. Vi håper også at vi løpet av året kan samle sentrale aktører for å bidra i våre langsiktige strategier - kanskje for de neste 20?

Direktør

ÅRSRAPPORT 2004

STATENS BYGNINGSTEKNISKE ETAT
Møllergt 16 • Postboks 8742 Youngstorget
0028 Oslo

Telefon 22 47 56 00 • Telefaks 22 47 56 11
epost: be@be.no • internett: www.be.no

Foto: Gustav Pillgram Larsen

Layout: Statens bygningstekniske etat
Trykk: Melsom Grafiske, Sarpsborg

Byggesak og byggereregler

Fokuset på byggereglene har medvirket til forenkling og reduksjon i tidsbruken i kommunenes behandling av byggesaker gjennom etatens informasjonsarbeide og kontakt med kommunene. Vår årlige brukerundersøkelse viser at saksbehandlingstidene i kommunene har gått ned og at de stort sett klarer å overholde de fastsatte tidsfristene.

Vi har dette året også hatt et høyt fokus på kommunenes tilsynsvirksomhet for å få kommunene til å bli bedre på å føre et effektivt tilsyn for å bidra til gode byggverk som er i samsvar med reglene. Etaten utga derfor en temaveiledning som viser hvordan kommunene raskt kan komme i gang med et effektivt tilsyn. Veiledningen viser tilsynsmetoder, hvordan kommunen kan finansiere tilsynet og hvordan kommunene bør organisere sin tilsynsvirksomhet. Bl.a. anbefales det at kommunene gjennomfører tilsyn i 5 - 10 % av byggesakene og de mindre kommuner anbefales å etablere interkommunale tilsynssamarbeid for å få på plass et faglig godt og effektivt tilsyn. Vår årlige brukerundersøkelse viser at ca. 50 % av kommunene fører tilsyn.

I den anledning gjennomførte vi derfor seminarer for å bidra til at flere kommuner kommer i gang med tilsyn. 33 kommuner deltok på kursene. Etaten vil fortsette med slik kursing også neste år.

Fra enkelte hold har en ønsket den gamle kommunale bygningskontrollen tilbake. Den kommunale bygningskontrollen fungerte dårlig og ble derfor avviklet. Med kommunenes begrensede ressurser og varierende fagkunnskap var det ikke praktisk mulig å gjennomføre en tilfredsstillende og forsvarlig kontroll. I 1997 ble det derfor kontrollsystemet lagt om. Dagens krav om kontroll i alle faser av byggeprosessen, dokumentasjonskrav, kvalifikasjoner hos kontrollansvarlige og fokus på gode rutiner hos kontrollansvarlig skal bidra til bedre byggverk. Kommunenes oppgave er nå ved tilsyn å påse at kontroll blir gjennomført. Gode regler er alene ikke tilstrekkelig for å oppnå bedre bygg. Det krever også at kommunene følger opp med et løpende tilsyn og rapporterer om brudd på reglene til den sentrale godkjenningsordningen slik at de foretak som ikke følger reglene blir fulgt opp.

I samarbeid med Boligprodusentenes forening, Arbeidstilsynet og Byggenæringens Landsforening (BNL) utga vi en temaveiledning for å gi håndverksbedriftene hjelp til å utvikle prosjektstyringssystemer for styring av mindre byggeprosjekter. Veilederen gir praktiske råd om hvordan bedriftene selv kan få på plass et enkelt system som er lite nok til at det er praktisk i bruk.

Sammen med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) gjennomførte vi fagseminarer landet rundt hvor temaet var forholdet mellom plan- og bygningslov og brannlovgivningen. Seminaret hadde fokus bl.a. på tilsyn,

kontroll, og ferdigattest etter plan- og bygningsloven, samt risiko og sårbarhetsanalyser. Bygningsmyndighetenes og brannmyndighetenes rolle i byggesaken og driftsfasen var et sentralt tema. Teknisk arrangør var Norsk brannbefals landsforbund (NBLF). Målgruppen var kommunens byggesaksbehandlere og de lokale brannvesen. Men også representanter fra konsulentbransjen deltok. Nærmere 1000 deltok på seminaret. Kommunenes bygningsmyndigheter var representert med 288 deltakere som representerte 138 kommuner (dvs. 32 % av alle landets kommuner). Evalueringsrapporten fra seminarerne viste at 96 % av deltakerne hadde bra eller meget bra utbytte av kurset.

Vi gjennomfører nå en årlig brukerundersøkelse med spesiell vekt på byggesaksreglene og hvordan de fungerer. 119 kommuner og 1430 bedrifter svarte på undersøkelsen i år. Undersøkelsen ble publisert i en rapport og viser bl.a. at halvparten av kommunene fører tilsyn og at saksbehandlingstiden har gått ned. Den viste også at kommunene mottar en rekke mangelfulle søknader som bidrar til tregere saksbehandling.

Vi har også åpnet for at kommunene kan legge ut saksbehandlingstidene på våre nettsider. I utgangen av 2004 hadde 13 kommuner gått med på å levere data. Åpenhet i forvaltningen ser vi på som god service og vi vil oppfordre flere kommuner til å gjøre det samme.

I år ble det også fremlagt en rekke evalueringsrapporter av byggesaksreformen i et eget program i regi av Norges forskningsråd. Byggforsks rapport «Sluttrapport om endringer i kvaliteten av bygg» konkluderer med at reformen trolig har ført til en positiv endring av byggkvaliteten.

ByggSøk

Etatens satsning på å utvikle elektronisk plan- og byggesaksbehandling gjennom ByggSøk har hatt høyest prioritet også i 2004. Målet er å forenkle og effektivisere plan- og byggeprosessene. Det er gjennom ByggSøk utviklet tre datasystemer. Målgruppen for disse er forslagsstillere av planer og søkere i byggesaker.

ByggSøk-bygning er systemet for elektronisk utfylling og oversendelse av byggesaker til kommunen. Etter 1,5 år i drift har systemet ca. 4000 registrerte brukere og 11 kommuner som tar i mot søknader elektronisk. Disse 11 dekker ca 25% av landets innbyggere. Kommuner som tar i mot er Oslo, Bergen, Alta, Kristiansand, Time, Stavanger, Sola, Sandnes, Skedsmo, Ski, og Oppegård.

Det ble mot slutten av året gjennomført en kartlegging av status i kommunene for å se hva som kan forventes i forhold til innføring i kommunene. Resultat fra kartleggingen er at ca. 50 kommuner har dataløsninger som gjør det teknisk mulig å motta søknader elektronisk, mens ca. 30 kommuner har konkrete planer om å tilby mottak av byggesøknader i 2005. I vår brukerundersøkelse ble både kommuner og næring stilt spørsmål om ByggSøk. Denne undersøkelsen viser at det ennå er relativt få som benytter seg av ByggSøk-bygning, men at de som bruker systemet er svært fornøyd. Undersøkelsen viser også at kommuner som mottar søknader fylt ut i ByggSøk-bygning holder høyere kvalitet enn andre søknader de mottar.

I 2004 har det vært mye fokus på forbedring og videreutvikling av systemet, samtidig som det har blitt jobbet med å få systemet til å bli tatt i bruk. Versjon 2.0 ble satt i drift i november. Interessen fra næringen og kommunene har vært økende. Det er blant annet flere leverandører av bransjesystemer som planlegger å koble systemene sine mot ByggSøk-bygning og det vil øke antall brukere betraktelig. Når det gjelder kommunene er det også flere som har begynt arbeidet med å forberede elektronisk mottak av søknader. Pilotutgaven av ByggSøk-plan ble som planlagt presentert og åpnet sommeren 2004. Driftsversjonen ble ferdigstilt i løpet av høsten og åpnet i januar 2005. Fokuset i 2004 har vært på utvikling av støttesystemet for utarbeidelse og innsending av planforslag til kommunen. Mange kommuner har vært involvert i arbeidet. Utfordringen blir å videreføre dette arbeidet, og få systemet til å bli tatt i bruk. ByggSøk-informasjon er et informasjonssystem hvor alle

kommuner kan publisere plan- og byggesaksrelatert informasjon. Et mål er enklere tilgang til og standardisering av informasjon. En første versjon ble overlevert før sommeren, og det har deretter blitt jobbet mye med å teste dette samt å fylle systemet med informasjon slik at det kan settes i drift.

Godkjenning av foretak

Ved utgangen av 2004 hadde 12 057 foretak sentral godkjenning for ansvarsrett. Det er en nettoøkning på 315. I 2004 søkte 1657 nye foretak om godkjenning som ikke har søkt tidligere. Av disse fikk 1378 sentral godkjenning, 279 foretak fikk avslag da de ikke oppfylte kravene for slik godkjenning.

1386 foretak har av ulike grunner ikke lenger sentral godkjenning. At dette er et noe større antall foretak enn i 2004 skyldes en praksisendring hvor en del foretak som ikke hadde behov for sentral godkjenning i sin virksomhet ikke fikk den fornyet.

283 foretak som tidligere har fått avslag på bakgrunn av manglende kvalifikasjoner eller system, fikk også godkjenning i 2004 fordi de nå oppfyller kravene. Til sammen fikk 1661 foretak godkjenning i løpet av året.

4224 foretak fikk godkjenningen fornyet etter å ha hatt den i tre år. 464 foretak søkte og fikk endret sin godkjenning i 2004.

I mesteparten av året har gjennomsnittlig behandlingstid vært under én uke. Det er innenfor våre interne frister for saksbehandlingstid. Dette er en såpass høy ambisjon at det gir oss spesielle utfordringer rundt og etter høytider og ferier samt i kompliserte saker.

Det er nå over ett år siden godkjenningskatalogen ble avskaffet som et ledd i å klargjøre ansvarsforholdene og effektivisere og forenkle byggesaksprosessen. Den tidligere Godkjenningskatalogen, som kun var en temaveiledning og ikke en del av forskriftsverket, ble tillagt irrasjonelt stor vekt. Fokuset på katalogens koder overskygget i stor grad godkjenningsforskriftens hovedformål og virkemidler, som jo er at kompetanse og gode rutiner sammen skal sikre kvalitet. Tilbakemeldingene fra kommunene og bransjeforetak i ettertid har stor sett vært positive og tiltaket synes nå å ha vært

riktig. Fortsatt er det et behov for praktisk informasjon om ordningen for å unngå unødvendig komplisert byggesaksbehandling.

Ordningen har kun vært praktisert i relativt kort tid og det er derfor for tidlig å evaluere den allerede nå. Men vi mottar signaler på at ordningen begynner å få en positiv effekt. Byggenæringens Landsforening (BNL) melder om at oppfølging av godkjenningsordningen har bidratt til forbedring og utvikling av organisatorisk art i bedriftene. Boligprodusentene rapporterer at deres medlemsbedrifter med bakgrunn i bruk av styringssystemer nå gjør færre feil og har bedret kvaliteten, og dermed tjener mer penger.

Vår brukerundersøkelse fra 2004 foretatt etter praksisendringen viser at både foretakene og kommunene oppfatter ordningen som nyttig. Foretakene vurderer godkjenningen som nyttig i forhold til kommunal byggesaksbehandling og som et kvalitetstempel. Kommunene var riktignok enda mer positive til ordningen i 2003. Det kan henge sammen med praksisendringen hvor de detaljerte godkjenningskodene ble fjernet.

Vi bistod også Bygningslovutvalget med innspill i deres arbeid i forbindelse med godkjenningsordningen.

Oppfølging av godkjente foretak

Også dette året har vi brukt vesentlig tid til oppfølging av de godkjente foretakene. 14 % av alle de godkjente foretakene ble fulgt opp i 2004. Oppfølgingen av foretakene gjennomføres særlig i forbindelse med innrapportering fra kommunene, men også ved førstegangsbehandling, fornyelse, melding fra bransjeorganisasjoner og andre, etter mediaoppslag og på statistisk grunnlag. Men kun 4 % av oppfølgingen skjedde på bakgrunn av rapport fra kommunene. Med økt kommunalt tilsyn forventer vi å motta flere rapporter. En rekke oppfølginger skjer også ved fornyelse av godkjenningen.

Ressursbehovene ved oppfølging varierer mye fra sak til sak. For noen foretak gjennomføres oppfølgingen på bare noen dager mens det i andre saker kan ta opptil flere uker. Noen oppfølginger kan være særlig ressurskrevende og krever at vi benytter ekstern ekspertise.

Målet med oppfølgingene er å få foretakene til å følge reglene, ikke å ta dem ut av byggeriene. Derfor er dialog overfor foretakene viktig for å bidra til økt kompetanse. For en del foretak viser det seg at det å miste godkjenning fører til sterkt og konstruktivt ledelsesengasjement i systematisk avviksbehandling og forbedring av prosesser. Det fører til at mange foretak får godkjenningen tilbake etter kort tid - vilkårene for godkjenning er igjen tilstede.

Sentral godkjenning og klager

Klagenemnda behandler klager på vedtak om sentral godkjenning fattet av Statens bygningstekniske etat. Nemnda kan prøve alle sider av saken. Ved utgangen av 2004 avsluttet representantene i nemnda sin 3-års periode og departementet har oppnevnt nye medlemmer for en ny periode.

Vi legger særlig vekt på tidlig, enkel og direkte dialog med søkerne for å finne frem til riktige løsninger. Ofte løses mye ved at foretakene sender inn bedre dokumentasjon. Antallet klager som behandles av nemnda er derfor særlig lavt.

I 2004 ble det holdt 5 møter i Klagenemnda. 31 klager ble behandlet. Av disse ble 4 endret helt eller delvis i klagerens favør. Det utgjør under 1 promille av våre vedtak og bare 13 % av klagen.

Selv om det er svært få klagesaker utgjør de en vesentlig ressursbelastning for oss. Forebygging av klager gjennom god forvaltningsskikk er derfor et effektivt ressursparende tiltak som vi har et særlig fokus på.

Byggekostnader

Regjeringen har startet et arbeid med mål om å redusere veksten i byggekostnadene og øke effektivitet i BAE-næringen. Organisering for en slik innsats vil være i et samarbeid med byggenæring og andre involverte aktører. BE har vært en aktiv samarbeidspartner for departementet i faglig og organisatorisk forberedelse og tilrettelegging av programmet. Vi har også iverksatt en egen utredning som grunnlag for en satsing for bedre samordning av dataløsninger i BAE-næringen.

Det er iverksatt et arbeid med å gjøre en vurdering av byggekostnader til en integrert del i alle deler av vårt utviklingsarbeid, kravsetting og kunnskapsformidling, også når det gjelder andre regelverk og forhold og deres innvirkning på kostnadene.

En gjennomgang av eksisterende regelverk relatert til kostnadskonsekvenser av tekniske krav er under forberedelse.

Bygningsteknikk

Eksisterende bygninger

Vi har i samarbeid med Riksantikvaren arbeidet med en veileder om praktisering av kravene i teknisk forskrift overfor eksisterende bygninger. Veilederen skal bidra til å fremme kvalitetsmål og gode løsninger som tilfredsstillende kravene i lovverket og som samtidig tar opp hensynet til eksisterende bygninger i forhold til ressurser, kulturvern etc. Veiledningen ferdigstilles første halvdel av 2005.

Grad av utnyttning

Vi har i samarbeid med Miljøverndepartementet arbeidet med utviklingen av en ny veileder om grad av utnyttning og måleregler. Veilederen ferdigstilles i 2005.

Miljø

BE skal bidra til utvikling av en mer miljøvennlig og ressurs-effektiv bolig- og bygningssektor. KRD's miljøhandlingsplan har vært et verktøy for å følge opp de ulike satsningsområdene. I 2004 startet KRD arbeidet med å revidere miljøhandlingsplanen og etaten har bidratt i denne prosessen og spilt inn arbeidsmål og tiltak som er relevante i forhold til statens myndighetsutøvelse. Den nye planen skal gjelde i 5 år og blant annet danne en bakgrunn for arbeidet med effektivisering av byggreglene på miljøområdet.

Det har foregått en lengre prosess om hvordan arbeidet etter ØkoBygg best kunne videreføres. BE har i den sammenheng hatt kontakt med bransjeorganisasjoner innen byggsektoren for å etablere et samarbeid vedrørende å utvikle og spre informasjon om energi- og miljøaktivitet i BAE-næringen. Arbeidet videreføres i 2005 i samarbeid med KRD og Husbanken.

Gjennom året har vi sett nærmere på potensialet for avfallsreduksjon i byggeriet (dvs. hindre at avfall oppstår) og hvordan myndighetene kan videreutvikle byggregelverket for å redusere avfallsproduksjonen. I siste treårsperiode er det svake indikasjoner på at avfallsproduksjonen er noe redusert. Arbeidet fortsetter.

Nasjonalt og internasjonalt standardiseringsarbeid på miljøområdet følges opp bl.a. i forbindelse med utvikling av metodikk for fastsettelse av livsløpskostnader og levetid for byggverk, standard for bygningsventilasjon og standard for lydforhold i bygninger. Videre fulgte vi relevante forsknings- og utredningsarbeider.

Farlige stoffer

Vi har arbeidet med å skaffe bedre kunnskap om hvilke stoffer - farlige eller ikke - som byggevarer inneholder. Vi har i denne sammenheng samarbeidet med Byggforsk, Produktregisteret og SFT og også deltatt i EU-arbeidet. Arbeidet med å få fram byggevaredeklarasjoner er svært viktig på miljøområdet der kunnskapsnivået er generelt lavt.

Energibruk

Vi har arbeidet med utvikling av nye energikrav i teknisk forskrift. Grunnlaget for dette arbeidet er eksterne utredninger, samt innspill fra byggenæringen, forskningsmiljøer og frivillige organisasjoner. Endringene skal tre i kraft i 2006. Vi deltar samtidig i myndighetsarbeidet i Europa på området energibruk i bygninger, bl.a. i europeiske komitéer, for å tilrettelegge for implementering av direktivet om energibruk i bygninger i norsk regelverk i 2006.

Universell utforming

I 2004 er det nedlagt betydelig arbeid på informasjon, både gjennom artikler og foredrag. Hensikten har vært å skape en bevissthet og øke kompetansenivået om hvordan byggverk og uteområder bør utformes for at de skal bli mest mulig tilgjengelig for alle - uavhengig av alder og funksjonsnedsettelse. Temaveiledningen «Bygg for alle» som er utarbeidet i samarbeid med Husbanken, har spilt en vesentlig rolle i dette arbeidet. Evaluering av temaveiledningen gjennomført i november viste også at den er godt mottatt både i bransjen og i kommunene. Til en stor internasjonal konferanse om universell utforming ble det laget en kortversjon av temaveiledningen på engelsk. Det var også her gode tilbakemeld-

inger på hvordan bruk av symboler, illustrasjoner, tekst og bilder formidler budskapet på en lettfattelig måte. Innsatsen er så markert at Norge fikk en internasjonal utmerkelse for sin innsats med utvikling av universell utforming. En videreføring av samarbeidet med Husbanken på dette området er storsatsingen «Informasjonsprogrammet om universell utforming i bygningssektoren». Dette arbeidet ble startet opp i 2004 og vil fortsette i 2005 og 2006. Informasjonsprogrammet vil blant annet innbefatte etterutdanning av bransje og kommune samt omfattende informasjonsarbeid for motivasjon både overfor BAE-næringen, bygningseiere og folk flest.

Innemiljø

Innemiljø er et område av stor samfunnsmessig betydning. Hus og Helse-programmet dro over 30 000 personer i byggenæringen inn i organisert opplæring om innemiljø for ti år siden. Vi har fått undersøkt effektene 10 år etter. Det viser seg at kunnskapsspredningen som Hus og Helse-programmet bidro med, fortsatt benyttes, men det er behov for mer informasjon og ajourføring på enkeltområder. Vi har planlagt slik ajourføring for bruk i opplæring og undervisning.

Utvendige VA-anlegg

Hovedledninger for vann og avløp er ikke tilstrekkelig ivaretatt i Teknisk forskrift. Dagens normer som legges til grunn for anleggene varierer mellom kommunene og kan være tekniske handelshindre. Vi har derfor arbeidet med grunnlaget for forslag til tekniske bestemmelser for inkludering i teknisk forskrift. Arbeidet er gjort i et bredt samarbeid med berørte parter.

Bransikkerhet

En stor del av innsatsen på sikkerhetsområdet er relatert til bransikkerhet. Fyringsteknikken og mediafokus på sikkerhet ved fyring har krevd mye oppfølging i 2004. Vi har også deltatt i nasjonal og internasjonal standardiseringsvirksomhet på brannområdet. Videre har vi fulgt opp det europeiske og nordiske myndighetsarbeidet vedr. brannforhold gjennom deltakelse i EU-kommisjonens arbeidsgruppe.

Vi har hatt en rekke prosjekter på brannområdet i løpet av året, mange i samarbeid med Sintef/NBL. Resultater fra disse prosjektene nedfelles i anbefalinger og veiledninger fra etaten. Flere av prosjektene i 2004 har vært gjennomført for å kunne bedømme hvor i byggeprosessen feil oppstår, og hvordan vi kan sikre kunnskapsoverføring gjennom hele prosjektet fra prosjekt til drift. Det har vært et tett samarbeid også med DSB på dette området.

Vi deltar i en tverrfaglig arbeidsgruppe for bransikkerhet i boliger for pleie- og omsorgsformål. Det ble i 2003 utført en landsdekkende kartlegging av dagens tilstand. Arbeidsgruppens åpne rapport ga anbefalinger om tiltak for å bedre bransikkerheten i denne type bygninger. Det har i 2004 vært en oppfølging av anbefalingene i rapporten overfor kommunene. Dette arbeidet fortsetter i 2005.

Det har i flere år fra enkelte miljøer og i media vært stilt spørsmål om sikkerhet ved skorsteiner. Dette har medført adskillig ressursbruk og departementet har bestilt en nøytral rapport som skal gi en entydig konklusjon. Utforming av mandatet, oppfølging av arbeidet og finansiering har vært en oppgave for BE. Rapporten vil foreligge tidlig i 2005. Det er iverksatt tiltak for god publikumsinformasjon og videre oppfølging kommer som følge av rapporten.

Konstruksjonssikkerhet

Også i 2004 er det lagt vekt på oppfølging av konstruksjons- og bransikkerheten i store hallkonstruksjoner, med bakgrunn i tidligere undersøkelser. Det ble bl.a. rettet en henvendelse til alle landets kommuner for ved deres hjelp å kunne nå alle landets halleiere, både private og offentlige, med informasjon om nødvendigheten av å kontrollere sikkerheten i egne bygninger. Tilbakemeldinger fra halleiere vil bli fulgt opp i nødvendig grad.

Vi har fått utarbeidet en rapport som inneholder en utredning om sikkerheten i større bygninger, med tanke på hvilke konsekvenser ekstraordinære laster som f.eks et terrorangrep vil kunne få for bygningene. Oppfølging av rapporten i 2005 vurderes i samarbeid med DSB.

Vi startet i 2004 kartlegging av hvordan ulike offentlig regelverk ivaretar sikkerheten mot skader fra ekstreme naturlaster på personer og materielle verdier. De ulike sikkerhetsnivåene skal sammenlignes for å se hvordan disse best kan samordnes. Arbeidet vil slutføres i 2005.

Naturpåkjenninger

Vi har fulgt Klima 2000-programmet gjennom aktiv deltagelse i styringsgruppen, i faggrupper og ved finansiering. Hovedmålet med programmet er å vurdere mulige klimaendringer og deres virkning på det bygde miljø. Programmet vil fremskaffe kunnskap som byggenæringen bør ta hensyn til ved klimaendringer, f.eks i form av sterkere vind og nedbør, og vil være retningsgivende for bedre forskrifter og standarder som vil tilrettelegge for at byggverk får riktig kvalitet og oppnår forventet levetid. Programmet utgir egne rapporter.

Vannskader

Vannskader representerer den største skadeutbetaling i bygninger etter brannskader. BE deltar i arbeidet med å begrense slike skader gjennom samarbeide med og støtte til Vannskadekontoret som drives av Byggforsk. Vannskadekontoret utgir en egen årsrapport.

Tilsyn og kontroll

En ressursmessig begrenset, men viktig del av virksomheten vår gjelder tilsyn med fornøyelsesinnretninger og byggevaremarkedet samt kontroll av virksomheten til de utpekte tekniske kontrollorganene.

Tilsyn med fornøyelsesinnretninger

Etatens tilsyn med kontrollen av fornøyelsesinnretninger går problemfritt. Vi har meget god kontakt med Det norske Veritas, Park- og Tivolitilsynet (PTT) som utfører kontrollen for oss og følger opp ulykker og hendelser. Skadefrekvens og alvorlighetsgrad ved skader er lave.

Aktiviteten for PTT i 2004 var på omtrent samme nivå som i foregående år med noe under 600 innretninger som hadde sikkerhetsmessig godkjenning. Av disse ble ca. 80% besiktiget og det ble gitt rundt 300 pålegg av forskjellig art.

PTTs kontrollregler for kjøretøybaner ble godkjent av BE i 2004 og skal benyttes når kontrollene starter i mai 2005. Park- og tivolitilsynet utgir en egen årsmelding.

Tekniske kontrollorganer

Det er til nå pekt ut 10 tekniske kontrollorganer (TKO) etter Heisdirektivet og 6 etter Byggevaredirektivet. BE følger opp TKO under Byggevaredirektivet. Det innebærer bl.a å være klageinstans for vedtak fattet av TKO. Det kom ikke inn noen klager i 2004. Alle TKO utgir årlige rapporter. Aktiviteten varierer sterkt mellom organene.

Heiskontroll

Periodisk sikkerhetskontroll med heis er kommunenes oppgave, men utføres i praksis av stiftelsen Norsk Heiskontroll utenom Oslo som selv løser oppgaven. Kontrollrådet for heis bistår Statens bygningstekniske etat i saker som gjelder forståelse og lik praktisering av regelverket inkl. godkjenning av sikkerhetskontrollører. Norsk heiskontroll har opp-

gaven med å holde oversikten over ulykker og hendelser. Skadebildet og utviklingen er tilfredsstillende.

I 2004 var heisbransjen rammet av en 5 måneder lang arbeidskonflikt. Alt vedlikeholdsarbeid stoppet opp. På tross av dette var det overraskende få heiser som sto. Dette kan være en indikasjon på at våre regler om tilsyn, vedlikehold og periodisk sikkerhetskontroll har resultert i et høyt sikkerhetsnivå og god standard på heiser i Norge.

Kontrollrådet for heis og Norsk heiskontroll utgir egne årsmeldinger.

Etaten ga fornyelser av godkjenninger til 7 sikkerhetskontrollører av heisanlegg.

Byggevarer

Ved årsskiftet var ca 155 harmoniserte standarder tilgjengelige for medlemmene i den europeiske standardiseringsorganisasjonen CEN. Det er 35 ETAs med retningslinjer og det er utstedt ca 250 godkjenninger. Dette har gjort CE-merking operativt for byggevarer. Det utgis egne rapporter fra norske godkjennings og produktsertifiseringsorganer.

Vi har i 2004 reagert overfor ca 20 produsenter av produkter til byggverk, med bakgrunn i den pålagte markedskontrollen. Reaksjonene gjelder i det vesentlige importerte produkter som ikke har hatt dokumenterte egenskaper og ferdigbetong. Det har blitt lagt vekt på informasjon om dokumentasjon av byggevarer til produsenter, importører og innkjøpere i 2004 gjennom foredrag og opprettelsen av en egen hjemmeside for produktdokumentasjon under BE's nett-tjenester.

Fellesfaglig- og internasjonalt arbeid

Etaten skal medvirke til at norske interesser blir ivaretatt i det europeiske og internasjonale myndighetsarbeidet med å samordne tekniske krav i bygge- og anleggssektoren. Vår organisering av EFTA/EØS-arbeidet er tilrettelagt arbeidet på en slik måte at det ivaretar norske interesser på byggområdet i henhold til regjeringens EU/EØS-strategi. En del av dette er en arbeidsform som inkluderer bransjens organ-

isasjoner.

Som i tidligere år har vi deltatt i EU-kommisjonens administrative komiteer for EF- og EØF-direktivene om byggevarer, produkter i kontakt med drikkevann, energibruk og om heisanlegg. Vi har et godt samarbeid med våre nasjonale kollegaetater, DSB, Husbanken, Helsetilsynet, Mattilsynet, SFT, NVE/Enova og Arbeidstilsynet foruten de relevante bransjeorganisasjonene i bygge- og anleggsnæringen. Dette samarbeidet resulterer i omforente norske holdninger til EØS-reglene for presentasjon i europeiske fora.

Vi har en ledende rolle ved å ha viseformann i den europeiske bygningskontrollkommisjonen, Consortium of European Building Control. Gjennom aktiv deltagelse og som pådriver tidvis leder i European Construction Network har vi et nært samarbeid med alle europeiske myndigheter og de europeiske byggnæringssammenslutningene. Nordisk samråd er fulgt opp, særlig på området brann-teknikk og energispørsmål med koordinering gjennom forberedelse til europeiske møter i EU-kommisjonens myndighetsgruppe på dette området.

Vi har også deltatt aktivt i de mest relevante nasjonale, europeiske og internasjonale standardiseringskomitéene. Den europeiske standardiseringen er fremdeles et svært viktig forum der vi i samarbeid med Standard Norge har brakt fram norske synspunkter på de tekniske bestemmelsene. Det er særlig på viktige områder som brann- og konstruksjonssikkerhet og miljø- og energiforhold der vi er aktive i de tekniske komitéene.

Vi har videre deltatt i den europeiske gruppen for utpekte tekniske kontrollorganer som organiserer sertifiserings- og inspeksjonsorganer og prøvelaboratorier for å befordre gjensidig aksept av tester og kontroller mellom EØS-landene. Denne gruppen med undergrupper på spesielle produktområder legger de fleste premisene for samarbeidet mellom de tekniske kontrollorganene i EØS-landene.

Veiledninger utgitt i 2004:

- Temaveiledning om universell utforming
- Alt henger sammen med alt
- Tilsyn i byggesaken

Veiledninger som er forberedt i 2004 for utgivelse i 2005:

- Temaveiledning om bestående byggverk. Utarbeides i samarbeid med RA
- Temaveiledning om grad av utnytting. Utarbeides i samarbeid med MD
- Temaveiledning for dokumentasjon av miljøriktig bygging

Noen tørre tall

I løpet av 2004 behandlet vi 1577 inn- og utgående brev som fordelte seg på 477 forskjellige saker. I tillegg ble det registrert 24 589 journalførte dokumenter i godkjenningsordningen for foretak. Ved utgangen av 2004 hadde 12 057 foretak sentral godkjenning og det er en nettoøkning på 315. Det er utstedt 1661 nye godkjenninger mens 4224 foretak fikk fornyet sin godkjenning

Tre temaveiledninger ble gitt ut. Vi har sendt ut 8 pressemeldinger og 39 nyheter er presentert på vår hjemmeside. Tidsskriftet vårt, Benytt, kom ut med tre utgaver og bladet distribueres nå til om lag 17 000 mottakere.

I løpet av året har vi bidratt med drøyt 90 foredrag og undervisningsinnlegg for andre arrangører i tillegg til vårt eget arrangement, BEdagene, som samlet ca 310 sentrale byggesaksbehandlere.

Vi var ved årsskiftet 42 ansatte og sykefraværet i etaten var i 2004 på 7,5 %. Det er fremdeles for høyt, men allikevel en nedgang på 0,7 prosent fra 2003. Etaten arbeider med sykefravær og arbeidsmiljøspørsmål som en inkluderende arbeidslivsvirksomhet.

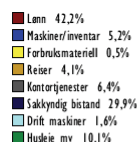
Økonomi

Den økonomiske totalrammen for virksomheten i Statens bygningstekniske etat var i 2004 på 39,4 millioner kroner. Inntektene våre fra godkjenningsarbeidet var på 13,8 millioner kroner, noe som gir en egeninntjening på 35 % i forhold til samlede utgifter. Sentral godkjenning skal være selvfinansierende, og dette året kostet ordningen 13,7 millioner kroner. Ordningen ble derfor gjort opp med god balanse for 2004.

Etaten har en egenart med få, men høyt kvalifiserte ansatte og derfor helt avhengig av sakkyndig bistand, bl.a. fra forskningsmiljøene. I 2004 var utbetalingene til slik bistand på til sammen 11,8 millioner kroner, en kostnad som ville blitt betydelig høyere om vi skulle utført det samme arbeidet internt med utvidet personale.

Miljøstyring og likestilling

Et internt handlings- og utviklingsprogram for miljøstyring, Grønnere BE, ble avsluttet i 2004. Utfordringen fremover blir å få dette integrert med BEs øvrige styringssystemer. Etaten har tilstrebet en god balanse mellom kjønnene ved tilsetting. Resultatet er bra. I 2004 ble det ved nytilsetting også bedre likestillingsmessig balanse i etatens ledergruppe.

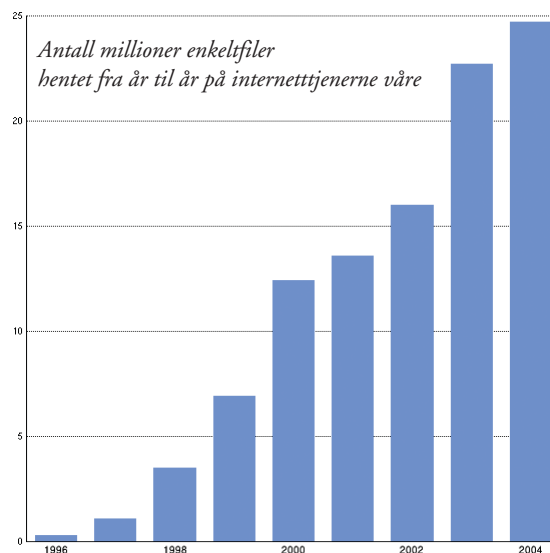

Kostnadsfordeling 2004

Statens bygningstekniske etat på internett

Bruken av internett for å informere til og kommunisere med kundene våre viser også i år kraftig vekst. I 2004 har vi fortsatt å legge vekt på enkelhet for brukeren og tekniske oppgraderinger for å kunne betjene kundene med riktig hastighet. Nettsidene våre hadde i 2004 ca 2,1 millioner treff (enkeltpiler hentet) hver måned i gjennomsnitt, og vi kunne mot slutten av året feire et lite jubileum idet vi passerte 100 millioner treff på websidene våre etter oppstarten i 1996.

Vi har også foretatt betydelige investeringer i nettverk og teknologi for å skape et stabilt og sikkerhetsmessig forsvarlig driftsmiljø for etatens satsning på elektronisk plan- og byggesak gjennom ByggSøk.

Tilsyn

Temaveiledning

gger samme

gggeprosjekter